

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudců JUDr. Jiřího Pally a JUDr. Milady Tomkové v právní věci žalobkyně: **J. K.**, zastoupené JUDr. Klárou Slámovou, advokátkou, se sídlem Urbánkova 3360, Praha 4, proti žalované: **Policie České republiky, ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie**, se sídlem Olšanská 2, Praha 3, o přezkoumání rozhodnutí ředitele žalované ve věcech služebního poměru ze dne 13. 12. 2006, č. 741/2006, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 9. 10. 2008, č. j. 10 Ca 14/2007 - 49,

takto:

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 9. 10. 2008, č. j. 10 Ca 14/2007 - 49, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ředitele žalované ve věcech služebního poměru ze dne 13. 12. 2006, č. 741/2006, bylo zamítnuto odvolání žalobkyně a potvrzeno rozhodnutí ředitele Policie České republiky, oblastního ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie Ústí nad Labem ve věcech služebního poměru ze dne 13. 9. 2006, č. ŘCPP - 2064/2006. Jím byla žalobkyně podle § 106 odst. 1 písm. d) zákona č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „služební zákon“), propuštěna dnem 13. 9. 2006 ze služebního poměru příslušnice Policie České republiky a podle § 108 odst. 3 služebního zákona její služební poměr skončil dnem doručení tohoto rozhodnutí, neboť dne 11. 9. 2006 v 16.00 hodin odcizila v obchodním domě INTERSPAR v České Lípě sluneční brýle.

V odůvodnění rozhodnutí o odvolání ředitel žalované uvedl, že neakceptoval námitku, podle níž není možné v dané věci použít ustanovení § 106 odst. 1 písm. d)

služebního zákona, neboť odcizené brýle měly hodnotu nižší než 5000 Kč a jednání stěžovatelky tak nevykazovalo jeden ze znaků trestného činu krádeže, tedy způsobení škody nikoliv nepatrné. Judikatura správních soudů totiž vždy důrazně odlišovala řízení ve věcech služebního poměru, řízení přestupkové a trestní řízení. V řízení ve věcech služebního poměru není možné rozhodovat o vině a trestu za trestné činy, neboť tato pravomoc je podle čl. 40 odst. 1 Listiny základních práv a svobod svěřena pouze soudu. Není tedy přípustné, aby služební funkcionář konstatoval trestnost určitého jednání, jak žalobkyně požadovala, neboť tím by fakticky o trestném činu místo soudu rozhodoval. Služební funkcionář tedy pouze hodnotí, zda došlo k naplnění skutkové podstaty uvedené v ustanovení § 106 odst. 1 písm. d) služebního zákona a ve správním řízení tak zjišťuje, zda policista porušil služební přísahu zavrženíhodným jednáním, které má znaky trestného činu a je způsobilé ohrozit dobrou pověst policie. Služební přísahou zakotvenou v ustanovení § 6 odst. 2 služebního zákona je přitom policista vázán nejen v rámci plnění služebních povinností, ale i v době svého osobního volna. Žalobkyně přitom odcizením slunečních brýlí v obchodním domě služební přísahu porušila, neboť se nechovala jako čestný a ukázněný příslušník Policie České republiky a nechránila práva občanů, mezi něž patří i právo na ochranu majetku. Toto jednání lze navíc hodnotit jako zavrženíhodné, neboť jím se žalobkyně výrazně odchýlila od požadovaného chování příslušníka Policie České republiky, který má být garantem ochrany práv chráněných zákonem a nikoliv subjektem, který tato práva ohrožuje. Uvedeným skutkem dále žalobkyně poškodila dobrou pověst policie, neboť plnění jejích úkolů mají zajišťovat morálně bezúhonní policisté, kterým občané mohou důvěřovat.

Dále ředitel žalované uvedl, že v ustanovení § 106 odst. 1 písm. d) služebního zákona je uvedena formulace „má znaky trestného činu“, a nikoliv „má všechny znaky trestného činu“. Navíc určité jednání může navenek vykazovat nějaké znaky trestného činu, a přesto ještě nemusí být trestným činem. Jednání žalobkyně přitom zcela zjevně vykazuje některé konkrétní znaky trestného činu krádeže podle § 247 odst. 1 trestního zákona. Odcizením slunečních brýlí v obchodním domě si totiž žalobkyně přisvojila cizí věc tím, že se jí zmocnila, neboť byla zadržena až po opuštění nákupního prostoru po projití pokladnou. Z chování žalobkyně v nákupním prostoru obchodního domu přitom jasně vyplývá její úmysl brýle odcizit, neboť ty si zkoušela před zrcadlem, pak je sevřela do ruky, vyhledala prázdnou uličku v prodejně, odstranila z nich štítek, nasadila si je na hlavu a pokračovala směrem k pokladnám, takže tím byl naplněn další konkrétní znak trestného činu, a to zavinění ve formě přímého úmyslu. Žalobkyně tedy uvedeným jednáním naplnila minimálně dva konkrétní znaky trestného činu.

Podle dalšího závěru rozhodnutí o odvolání je z hlediska právní kvalifikace skutku zřejmé, že došlo k naplnění všech znaků přestupku ve smyslu ustanovení § 50 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, neboť k výše uvedeným znakům, které charakterizují trestný čin krádeže přistoupil znak další, kterým je způsobená škoda ve výši 299 Kč. Ta je sice z hlediska formálních znaků korektivem mezi trestným činem a přestupkem, avšak z hlediska společenské nebezpečnosti není v daném případě rozhodná jen hodnota odcizené věci, nýbrž i fakt, že žalobkyně jako příslušnice Policie České republiky uvedený skutek vůbec spáchala.

Konečně pak ředitel žalované v odůvodnění rozhodnutí o odvolání vyjádřil

nesouhlas se stanoviskem oddělení metodiky a kontroly personálního odboru Ministerstva vnitra ze dne 23. 10. 2006, č. j. SP - 523/PR - 2006, podle něhož nebyly v dané věci naplněny všechny znaky trestného činu krádeže a rozhodnutí o propuštění žalobkyně ze služebního poměru tak bylo vydáno bez právního důvodu. Nelze totiž zaměňovat rozhodování služebního funkcionáře s rozhodováním soudu a v ustanovení § 106 odst. 1 písm. d) služebního zákona není vymezeno, že se musí jednat o jednání, které má znaky trestného činu stanovené právním předpisem, a to s odkazem na trestní zákon, jako je tomu v ustanovení § 32 odst. 2 služebního zákona, podle něhož se jako kázeňský přestupek vyřizuje též jednání, které má znaky přestupku, pokud to stanoví zvláštní zákon, přičemž je zde učiněn odkaz na zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. Z uvedených skutečností tedy nelze učinit závěr, že policista může být propuštěn ze služebního poměru pouze tehdy, jestliže porušil služební přísahu tím, že se trestným činem dopustil zavrženíhodného jednání, které je způsobilé ohrozit dobrou pověst policie.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 9. 10. 2008, č. j. 10 Ca 14/2007 - 49, žalobu proti uvedenému rozhodnutí ředitele žalované jako nedůvodnou zamítl.

V odůvodnění rozsudku soud uvedl, že žalobkyně porušila služební přísahu tím, že se dopustila zavrženíhodného jednání, které je způsobilé ohrozit dobrou pověst policie, přičemž v tomto směru odkázal na příslušné závěry uvedené v rozhodnutí o odvolání, s nimiž se zcela ztotožnil. Dále soud dovodil, že jednání žalobkyně má znaky trestného činu. Ustanovení § 106 odst. 1 písm. d) služebního zákona totiž používá formulaci „má znaky trestného činu“, a nikoliv „toto jednání je trestným činem“. Uvedené zákonné ustanovení tedy nemá na mysli posouzení skutečnosti, zda příslušník policie spáchal trestný čin, nýbrž to, zda se dopustil jednání, které mělo znaky trestného činu. Mezi ně náleží v obecné rovině objekt, objektivní stránka, subjekt a subjektivní stránka. V daném případě byla objektem protiprávního jednání žalobkyně cizí věc (sluneční brýle), objektivní stránka spočívala v přisvojení si této cizí věci jejím zmocněním a subjektem byla žalobkyně, k jejíž osobě se váže subjektivní stránka trestného činu, kterou představuje zavinění ve formě úmyslu. Ten pak vyplývá z jejího chování, které spočívalo ve stržení kódového štítku na brýlích, jejich následným nasazením na vlasy a projitím pokladnou bez zaplacení. Tím tedy byly naplněny formální znaky trestného činu. Užití slovního spojení „jednání, které má znaky trestného činu“ v ustanovení § 106 odst. 1 písm. d) služebního zákona pak není vyjádřením pojmu trestného činu v jeho materiálním smyslu, ale jen v rozsahu jeho formálních znaků. V řízení o propuštění ze služebního poměru služební funkcionář nerozhoduje o tom, zda se konkrétní příslušník policie dopustil trestného činu, nýbrž posuzuje, jestli tento příslušník porušil služební přísahu zavrženíhodným jednáním, které má formální znaky trestného činu. Dále pak podle § 3 odst. 2 trestního zákona není trestným činem čin, jehož stupeň nebezpečnosti pro společnost je nepatrný, i když jinak vykazuje znaky trestného činu. Proto i když v dané věci hodnota slunečních brýlí nedosahuje výše škody nikoliv nepatrné, tak jednání žalobkyně přesto podle uvedeného zákonného ustanovení znaky trestného činu vykazuje. Výše způsobené škody tedy není ve vztahu k ustanovení § 106 odst. 1 písm. d) služebního zákona relevantním kritériem a stupeň společenské nebezpečnosti je v něm vyjádřen tak, že musí jít o jednání způsobilé ohrozit dobrou pověst policie. Konečně pak žalovaná nebyla vázána stanoviskem oddělení metodiky a kontroly personálního odboru Ministerstva vnitra ze dne 23. 10. 2006, č. j. SP -

523/PR - 2006, neboť se nejedná o právní normu, která by upravovala danou oblast právních vztahů, když tou je v dané věci služební zákon.

Proti tomuto rozsudku Městského soudu v Praze podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

Stěžovatelka v kasační stížnosti namítla, že v dané věci nebyly splněny podmínky pro užití ustanovení § 106 odst. 1 písm. d) služebního zákona a nemohla tak být propuštěna ze služebního poměru příslušnice Policie České republiky. Ve vztahu k této námitce pak uvedla následující skutečnosti:

Materiálním znakem trestného činu není výše způsobené škody, jak se uvádí v napadeném rozsudku, nýbrž ta je znakem formálním. Výše škody totiž nemá nic společného s nebezpečností trestného činu, neboť ta je určována jinými okolnostmi. Naopak výše škody představuje následek, který je základním znakem skutkové podstaty a konkrétně spadá pod objektivní stránku trestného činu.

Ustanovení § 106 odst. 1 písm. d) služebního zákona, podle něhož bylo postupováno, nelze vykládat extenzivně, tedy ve smyslu, že pokud zákon uvádí slova „má znaky“, tak postačí naplnění jen některých znaků trestného činu. Pokud by totiž služební zákon měl na mysli, že postačí pouze dva a více znaků trestného činu, pak by v citovaném ustanovení použil formulaci „má alespoň některé znaky trestného činu“. Pokud je tedy v zákoně uvedena formulace „má znaky trestného činu“, pak musí být skutečně naplněny znaky skutkové podstaty trestného činu, které jsou uvedeny ve zvláštní části trestního zákona, tedy formální znaky trestného činu. Tyto znaky tedy musí jednání policisty naplnit, aby mohlo dojít k jeho propuštění. Pokud by totiž byl jen jeden znak tohoto konkrétního trestného činu chyběl, pak by nebylo možné uzavřít, že jednání má znaky trestného činu. Stejně tak i trestní zákon ve svém ustanovení § 3 odst. 1 uvádí, že trestným činem je pro společnost nebezpečný čin, jehož znaky jsou uvedeny v tomto zákoně, aniž by použil formulaci „všechny znaky“. I tato formulace totiž znamená, že musí být naplněny všechny znaky uvedené v zákoně. Jiný výklad postrádá logický význam a není možný. Na tom nic nemění ani zásada, že soud rozhoduje o tom, jaké jednání je trestným činem. Formální znaky trestných činů jsou uvedeny pouze v trestním zákonu, a proto služební zákon nemusel na něho odkazovat, jak dovozoval ředitel žalované v rozhodnutí o odvolání. Naproti tomu u jednání, které má znaky přestupku, musel služební zákon na zákon č. 200/1990 Sb. odkázat, neboť právní řád obsahuje mnoho předpisů, které vymezují přestupky.

Formálními znaky trestného činu krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a) trestního zákona jsou přisvojení si cizí věci jejím zmocněním, úmysl a způsobení škody nikoliv nepatrné, tedy nejméně 5000 Kč. Výše způsobené škody je tedy jedním z formálních znaků skutkové podstaty tohoto trestného činu. Jestliže tedy hodnota slunečních brýlí činila 299 Kč, pak nemohly být formální znaky trestného činu krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a) trestního zákona naplněny. Za této situace již není nutné se zabývat dalšími formálními znaky skutkové podstaty trestného činu, neboť bez naplnění byl jen jednoho z jeho formálních znaků nebylo propuštění ze služebního poměru možné. Jednání, kterého se

měla podle rozhodnutí služebního funkcionáře dopustit, tedy nevykazovalo znaky trestného činu. Stejný názor byl obsažen také ve stanovisku oddělení metodiky a kontroly personálního odboru Ministerstva vnitra ze dne 23. 10. 2006, č. j. SP - 523/PR - 2006, a je zřejmý i z komentářů k trestnímu zákonu a z judikatury.

Uvedené jednání by tak mohlo při splnění určitých podmínek vykazovat pouze znaky přestupku podle § 50 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, přičemž na tyto případy dopadalo ustanovení § 32 odst. 2 služebního zákona, podle něhož se jako kázeňský přestupek vyřizuje jednání policisty, které má znaky přestupku, pokud to stanoví zvláštní předpis.

S ohledem na tyto skutečnosti stěžovatelka navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 9. 10. 2008, č. j. 10 Ca 14/2007 - 49, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Městského soudu v Praze v souladu s ustanoveními § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., podle nichž byl vázán rozsahem a důvody, jež byly stěžovatelkou v kasační stížnosti uplatněny. Přitom neshledal vady uvedené v ustanovení § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Stěžovatelka ve svých stížnostních námitkách odkázala také na kasační důvod, který je uveden v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Ten umožňuje stěžovateli tvrdit nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. K němu dochází tehdy, když soud při svém rozhodování aplikoval na posuzovanou věc jiný právní předpis, než měl správně použít, a pro toto pochybení je jeho výrok v rozporu s příslušným ustanovením toho právního předpisu, který měl být aplikován. Rovněž tak soud posuzuje právní otázku nesprávně, pokud sice aplikuje právní předpis správný, avšak nesprávně ho vyloží. O nesprávném posouzení právní otázky může jít také tehdy, pokud byl vyvozen nesprávný právní závěr z jinak správně zjištěného skutkového stavu nebo je sice učiněn správný právní závěr, který je v odůvodnění rozhodnutí nesprávně prezentován. Jedná se tedy o případy, kdy stěžovatel ani v soudním řízení nedosáhl změny v nazírání právní otázky řešené již ve správním řízení a domnívá se, že rozhodnutí soudu je nezákonné právě pro jednu z uvedených variant. Nesprávně přitom může být posouzena právní otázka nejenom z oblasti práva hmotného, ale i práva procesního, a proto kasačním důvodem může být stěžovatelem tvrzené porušení právních předpisů hmotného i procesního práva.

Pod tento důvod kasační stížnosti je možné podřadit všechna tvrzení v ní obsažená, neboť v nich stěžovatelka namítla jen nesprávné posouzení právní otázky Městským soudem v Praze ohledně jím učiněného závěru, podle něhož uvedené jednání má znaky trestného činu a splňuje tak podmínky pro propuštění ze služebního poměru příslušnice Policie České republiky. Ačkoliv tedy stěžovatelka v kasační stížnosti odkázala také na důvody uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s., tak ve skutečnosti uplatnila toliko důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Podle závěrů správních orgánů obou stupňů stěžovatelka dne 11. 9. 2006 v 16.00 hodin v obchodním domě INTERSPAR v České Lípě vzala sluneční brýle v hodnotě 299 Kč, odstranila z nich cedulku s čárovým kódem, nasadila si je na hlavu a takto s nimi prošla pokladnou, aniž za toto zboží zaplatila. Takto zjištěný skutkový stav přitom nebyl v kasační stížnosti nikterak zpochybněn, takže Nejvyšší správní soud z něho může vycházet a toliko ho posoudit po právní stránce.

Podle § 106 odst. 1 písm. d) služebního zákona, ve znění účinném do 28. 2. 2006, mohl být policista propuštěn ze služebního poměru, jestliže porušil služební přísahu nebo služební povinnost zvláště závažným způsobem. Služební přísahou se přitom policista podle § 6 odst. 2 služebního zákona zavazoval k čestnému, statečnému a ukázněnému chování, takže pokud se svým jednáním od takto požadovaného chování výrazně odchýlil, a to nejen při plnění služebních povinností, ale i v rámci běžného života, dopustil se zvláště závažného porušení služební přísahy. K tomuto závěru dospěl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 24. 9. 2003, č. j. A 8/2003 - 32, který byl publikován pod č. 231/2004 Sb. NSS. V něm navíc Nejvyšší správní soud shledal za zvláště závažné porušení služební přísahy i krádež v obchodě, a to bez ohledu na posouzení tohoto jednání v přestupkovém řízení. Za uvedeného právního stavu by tedy jednání stěžovatelky naplnilo podmínky pro její propuštění ze služebního poměru příslušnice Policie České republiky.

Dnem 1. 3. 2006 však nabyl účinnosti zákon č. 21/2006 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu a o změně některých zákonů (zákon o ověřování), kterým bylo mimo jiné změněno ustanovení § 106 odst. 1 písm. d) služebního zákona tak, že policista mohl být propuštěn ze služebního poměru, jestliže porušil služební přísahu tím, že se dopustil zavrženíhodného jednání, které má znaky trestného činu a je způsobilé ohrozit dobrou pověst policie. V této souvislosti je nutné uvést, že původní návrh zákona o ověřování novelu služebního zákona neobsahoval a ta do něho byla vložena až formou pozměňovacího návrhu Senátu se záměrem zamezit výplatě požitků poskytovaných po propuštění ze služebního poměru těm policistům, kteří porušili služební přísahu zavrženíhodným jednáním vykazujícím znaky trestného činu, a reagovat na potřebu skončit služební poměr ještě před tím, než příslušník bude za takové jednání pravomocně odsouzen (viz sněmovní tisk č. 876/4 a stenozáznam z 51. schůze ze dne 20. 12. 2005, IV. volební období Poslanecké sněmovny, www.psp.cz). Uvedený záměr byl pak realizován formou změny ustanovení § 108 odst. 3 služebního zákona a doplněním tohoto právního předpisu o nová ustanovení § 121a, § 121b a § 121c, podle nichž při propuštění policisty pro porušení služební přísahy zavrženíhodným jednáním majícím znaky trestného činu a způsobilým ohrozit dobrou pověst policie skončil služební poměr dnem doručení rozhodnutí o propuštění a policistovi v takovém případě nebylo po dobu vedení trestního řízení vypláceno odchodné, platové vyrovnání ani příspěvek za službu s tím, že pokud trestní řízení skončilo odsouzením policisty pro úmyslný trestný čin k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, má se za to, že jeho nárok na tyto požitky nevznikl.

Uvedená novela služebního zákona navíc odpovídá zákonu č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (dále jen „zákon č. 361/2003 Sb.“), který sice byl schválen již dne 23. 9. 2003, avšak jeho účinnost se opakovaně odkládala a

právní poměry příslušníků bezpečnostních sborů, jejich odměňování, řízení ve věcech služebního poměru a organizační věci služby se jím tak počaly řídit až od 1. 1. 2007. Také podle ustanovení § 42 odst. 1 písm. d), odst. 5 písm. a) zákona č. 361/2003 Sb. totiž musí být příslušník propuštěn ze služebního poměru, jestliže porušil služební slib tím, že se dopustil zavrženíhodného jednání, které má znaky trestného činu a je způsobilé ohrozit dobrou pověst bezpečnostního sboru, přičemž jeho služební poměr skončí dnem doručení rozhodnutí o propuštění. Rovněž v tomto případě nemá příslušník nárok na odchodné a výsluhový příspěvek, pokud je následně za jednání, které vedlo k jeho propuštění, pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný úmyslně (§ 155 písm. c/, § 157 písm. c/ zákona č. 361/2003 Sb.).

Nová úprava služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů, mezi něž náleží i Policie České republiky, však upravuje i další důvod pro propuštění ze služebního poměru, kterým je uložení kázeňského trestu odnětí služební hodnosti. Ten se přitom ukládá také za jednání, které má znaky přestupku a je v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka (§ 42 odst. 1 písm. e/, § 186 odst. 7 zákona č. 361/2003 Sb.). Uvedený důvod přitom zákonodárce stanovil s úmyslem umožnit propuštění příslušníka, který se dopustil závažného přestupku, kupříkladu krádeže (srov. důvodová zpráva k návrhu zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, sněmovní tisk č. 256/0, IV. volební období Poslanecké sněmovny, www.psp.cz).

Zákon č. 21/2006 Sb. však takový důvod pro propuštění policisty ze služebního poměru nezakotvil, takže v období od jeho účinnosti (1. 3. 2006) do konce účinnosti služebního zákona (31. 12. 2006) nebylo možné propustit policistu za jednání, které mělo znaky přestupku. V této době tak služební funkcionář mohl podle § 106 odst. 1 písm. d) služebního zákona, ve znění zákona č. 21/2006 Sb., propustit policistu ze služebního poměru z důvodu porušení služební přísahy jen za takové zavrženíhodné jednání, které má znaky trestného činu a je způsobilé ohrozit dobrou pověst policie. Podle tohoto právního stavu je přitom nutné posoudit i jednání stěžovatelky, neboť ta odcizila sluneční brýle dne 11. 9. 2006.

Stěžovatelka se při složení služební přísahy podle § 6 odst. 2 služebního zákona zavázala k čestnému, statečnému a ukázněnému chování a k ochraně práv občanů, a to nejen při plnění služebních povinností, ale i v rámci běžného života. Odcizením zboží v obchodě se však od takto požadovaného chování výrazně odchýlila, neboť ústavně zaručené právo na vlastnictví majetku nejenže nechránila, nýbrž ho přímo flagrantním způsobem porušila, v důsledku čehož významně oslabila důvěru občanů v plnění úkolů Policie České republiky morálně bezúhonnými příslušníky. Proto v odcizení slunečních brýlí v obchodě stěžovatelkou je ve shodě se závěry ředitele žalované i Městského soudu v Praze nutné spatřovat porušení služební přísahy zavrženíhodným jednáním, které je způsobilé ohrozit dobrou pověst policie. Zbývá tak posoudit, zda uvedené zavrženíhodné jednání mělo znaky trestného činu.

Trestným činem je podle § 3 odst. 1 trestního zákona č. 140/1961 Sb. (dále jen „trestní zákon“) pro společnost nebezpečný čin, jehož znaky jsou uvedeny v tomto zákoně. Pojmové znaky trestného činu tedy tvoří znaky uvedené v zákoně (formální znaky trestného činu) a nebezpečnost činu pro společnost (materiální znak trestného činu).

Jestliže tedy čin nesplňuje formální nebo materiální znak, nejde o trestný čin. Primárně se přitom zjišťují formální znaky trestného činu. Materiální znak trestného činu se pak používá jako určitý korektiv, s jehož pomocí se odstraňují tvrdosti zákona při řešení otázky trestnosti konkrétního trestného činu. Při absenci formálních znaků trestného činu tak již není zapotřebí posuzovat jeho materiální znak. Mezi formální znaky trestného činu náleží obecné znaky, které jsou shodné pro všechny trestné činy a navzájem se od sebe neliší. Jimi jsou konkrétně stanovený věk a přičetnost. Formální znaky trestného činu dále tvoří znaky skutkové podstaty trestného činu (typové znaky), které určují, o jaký konkrétní trestný čin jde. Obligatorními znaky skutkové podstaty trestného činu jsou přitom objekt, objektivní stránka, subjekt, subjektivní stránka a protiprávnost (viz. i dalším textu J. Jelínek a kolektiv: *Trestní právo hmotné, Obecná část, Zvláštní část, 3. přepracované a aktualizované vydání, kapitoly V až XI*, Linde, Praha 2008).

V nyní projednávané věci není žádných pochybností o trestní odpovědnosti stěžovatelky, neboť ta v době odcizení slunečních brýlí dosáhla stanoveného věku a byla přičetná (§ 11 a § 12 trestního zákona). Obecné znaky trestného činu jsou tedy naplněny.

Objekt trestného činu lze definovat jako společenské vztahy, zájmy a hodnoty chráněné trestním zákonem. V dané věci byl přitom objektem trestného činu zájem na ochraně majetku vlastníka obchodního domu, z něhož stěžovatelka sluneční brýle odcizila. Subjektem trestného činu pak může být kterákoliv trestně odpovědná fyzická osoba, pokud ze zákona nevyplývá něco jiného, tedy i stěžovatelka. Subjektivní stránka trestného činu obsahuje soubor znaků, které charakterizují psychiku pachatele ve vztahu k trestnému činu. Jejím jediným obligatorním znakem je zavinění, které má formu úmyslu nebo nedbalosti. Trestný čin je podle § 4 písm. a) trestního zákona spáchán úmyslně tehdy, jestliže pachatel chtěl způsobem v trestním zákoně uvedeným porušit nebo ohrozit zájem chráněný trestním zákonem. Právě v úmyslu přímém se přitom stěžovatelka uvedeného jednání dopustila, neboť ze slunečních brýlí nejprve strhla cedulku s čárovým kódem, pak si je nasadila na hlavu a takto s nimi bez zaplacení prošla pokladnou, což svědčí o tom, že chtěla tuto věc odcizit a také ji odcizila. Ve vztahu k činu stěžovatelky dále jistě nelze spatřovat žádnou okolnost vylučující protiprávnost.

Druhým ze znaků skutkové podstaty trestného činu je jeho objektivní stránka, jež charakterizuje způsob spáchání trestného činu a jeho následky. Obligatorními znaky objektivní stránky trestného činu jsou jednání, následek a příčinný vztah mezi nimi. Jednáním ve smyslu trestního práva je projev vůle ve vnějším světě a v dané věci spočívalo v konání stěžovatelky, která si z obchodního domu odnesla sluneční brýle bez zaplacení, tedy si присvojila cizí věc tím, že se jí zmocnila. Následkem se rozumí porušení nebo ohrožení hodnot, které jsou objektem trestného činu. U majetkových deliktů je pak v některých případech zakotven i rozsah následku, a to pevnými peněžitými částkami, které vyjadřují rozsah škody způsobené trestným činem. V případě присvojení si cizí věci jejím zmocněním, jehož se stěžovatelka dopustila, přitom trestní zákon požaduje způsobení škody nikoliv nepatrné, kterou se podle jeho ustanovení § 89 odst. 11 rozumí škoda dosahující částky nejméně 5000 Kč. Stěžovatelka však v dané věci odcizila sluneční brýle v hodnotě 299 Kč, takže tímto jednáním škodu nikoliv nepatrnou nezpůsobila. Za této situace tedy nedošlo k překročení rozsahu následku, v důsledku čehož nebyly naplněny znaky skutkové podstaty trestného činu krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a)

trestního zákona. Jednání stěžovatelky pak nevykazovalo ani znaky skutkové podstaty trestného činu krádeže podle § 247 odst. 1 písm. b), c), d) či e) trestního zákona či jiného trestného činu.

Stěžovatelka se tedy odcizením slunečních brýlí z obchodního domu v hodnotě 299 Kč sice dopustila zavrženíhodného jednání, které je způsobilé ohrozit dobrou pověst policie, avšak toto jednání nevykazuje znaky trestného činu. Za této situace nebyla splněna jedna z podmínek pro její propuštění ze služebního poměru příslušnice Policie České republiky podle § 106 odst. 1 písm. d) služebního zákona, ve znění zákona č. 21/2006 Sb.

Na tomto závěru přitom nemůže nic změnit ani závěr uvedený v rozhodnutí o odvolání, že v uvedeném zákonném ustanovení byla použita formulace „znaky trestného činu“, a nikoliv „všechny znaky trestného činu“. Pokud totiž čin nemá všechny znaky skutkové podstaty trestného činu, není tu ani skutková podstata samotná. Navíc sama existence jen některých znaků skutkové podstaty je jen zdánlivá, neboť kde není skutková podstata, nemohou být ani její znaky. V dané věci tedy v důsledku neexistence objektivní stránky nebyly naplněny znaky trestného činu krádeže podle § 247 odst. 1 trestního zákona

V ustanovení § 106 odst. 1 písm. d) služebního zákona, ve znění zákona č. 21/2006 Sb., není dále skutečně vymezeno, že se musí jednat o zavrženíhodné jednání, jež má znaky trestného činu podle trestního zákona, když znaky trestných činů jsou uvedeny i v jiných zákonech. Z této skutečnosti však nelze dovodit, že podle uvedeného zákonného ustanovení bylo možné propustit policistu i při nenaplnění znaků trestného činu, jak se uvádí v rozhodnutí o odvolání. Jestliže totiž zmíněný důvod propuštění požaduje spáchání zavrženíhodného jednání majícího znaky trestného činu, pak se tím míní toliko takové jednání, které naplňuje znaky skutkové podstaty trestného činu podle trestního zákona nebo jiného zákona.

Rovněž tak nelze přisvědčit závěru uvedenému v rozhodnutí o odvolání i napadeného rozsudku, že výše způsobené škody náleží mezi materiální znak trestného činu. Ta totiž představuje následek, který charakterizuje objektivní stránku skutkové podstaty trestného činu, jak již bylo zmíněno. Ustanovení § 3 odst. 4 trestního zákona sice stanoví, že stupeň nebezpečnosti činu pro společnost je určován následky trestného činu, avšak toto kritérium představuje toliko konkretizaci znaku objektivní stránky skutkové podstaty trestného činu a vyjadřuje závažnost dopadu trestného činu na zájmy společnosti a práva a oprávněné zájmy osob. Formální a materiální znaky trestnosti činu přitom nelze vzájemně zaměňovat (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 22. 7. 1997, sp. zn. 2 Tzn 56/97, č. 20/1998 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu - část trestní). Jestliže tedy odcizení zboží v obchodě nenaplnilo znaky skutkové podstaty trestného činu a tím ani jeho formální znaky, pak tento čin nemohl mít znaky trestného činu, bez ohledu na jeho společenskou nebezpečnost, kterou zvýšilo to, že se ho stěžovatelka dopustila jako příslušnice Policie České republiky.

Konečně pak Nejvyšší správní soud pokládá za nežádoucí, aby příslušníky Policie České republiky zůstávaly osoby, které odcizily zboží v obchodě, byť by se jednalo o věc zanedbatelné hodnoty. I ve správním trestání je však zapotřebí dodržet zásadu nullum

crimen, nulla poena sine lege a trvat na tom, že existenci správního deliktu může správní orgán konstatovat a za spáchání správního deliktu postihnout určitý subjekt jen tehdy, jsou-li jednáním, jež bylo v rámci správního řízení zjištěno, naplněny všechny znaky deliktu, které jsou uvedeny v konkrétní skutkové podstatě obsažené v zákoně (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2004, č. j. 6 A 173/2002 - 33, č. 444/2005 Sb. NSS). V dané věci však všechny znaky deliktu uvedeného v ustanovení § 106 odst. 1 písm. d) služebního zákona naplněny nebyly, neboť odcizení slunečních brýlí v hodnotě 299 Kč nemělo znaky trestného činu. Na tuto skutečnost ostatně upozornilo také stěžovatelkou zmíněné stanovisko oddělení metodiky a kontroly personálního odboru Ministerstva vnitra ze dne 23. 10. 2006, č. j. SP - 523/PR - 2006, podle jehož závěru bylo rozhodnutí o propuštění ze služebního poměru vydáno bez právního důvodu. Jednání stěžovatelky tedy skutečně vykazovalo pouze znaky přestupku podle § 50 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, za který bylo možné uložit kázeňské tresty uvedené v jeho ustanovení § 33 služebního zákona. Uložení žádného z nich však oproti současné právní úpravě nepředstavoval v rozhodné době zvláštní důvod pro propuštění ze služebního poměru, jak již bylo také uvedeno. Toto závažné opomenutí zákonodárce přitom nelze napravit poukazem na spáchání závažného přestupku a jeho společenskou škodlivost určenou osobou pachatele jako příslušnice bezpečnostního sboru, neboť užití analogie ve správním trestání je možné jen ve prospěch delikventa (srov. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 12. 1997, č. j. 6 A 226/95 - 22, Soudní judikatura ve věcech správních č. 835/2001).

S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná. Proto podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. napadený rozsudek Městského soudu v Praze zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude Městský soud v Praze v souladu s ustanovením § 110 odst. 3 s. ř. s. vázán výše uvedeným právním názorem. V novém rozhodnutí pak podle § 110 odst. 2 věty první s. ř. s. rozhodne i o náhradě nákladů řízení o této kasační stížnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. dubna 2009

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu